

prilike in ne dela. Vsi tujci morajo imeti tudi v potnem listu žig »Meldeamt«, kjer stanujejo. »Aufenthaltsbescheinigung« dobi vsak brez nadaljnega, ki je že več let tukaj. Vsi drugi morajo pa vložiti prošnjo za isto. Zvesti delodajalci in zvesti društvu sv. Barbare praznujejo 25letnico zaposlenja v rudniku »Rheinpreussena«, ki prejmejo na sveti večer tudi nagrado 100 mark in častno diplomu. Zvan Lindič, predsednik, Ivan Knap, Florjan Urana, Jernej Točornik. Prvi je doma iz Mokronoga, drugi iz St. Jurija pod Kumom, tretji iz Tržišča, četrti iz Kalobja.

Sv. Barbara v Slov. goricah. V mariborski bolnici je umrl Rudolf Ribič iz Zimice, star še le 28 let. Neizprosna jetika mu je končala mlado življenje. Radi so imeli rajnega Rudolfa vsi ljudje, ker je bil šegav in vesel človek, bil je delaven član tukajšnjega gasilnega društva. Naj mu bo ohranjen časten spomin — Umrl je Kirbiš Mihael iz Prepol na Dravskem polju tukaj pri svojem bratu. Bil je član društva šentjanskih gasilcev, kateri so mu v družbi z domačimi gasilci dali častno spremstvo na njegovi zadnji poti ob lepem številu domačih ljudi in njegovih rojakov z Dravskega polja. — Bela žena se je zopet oglasila v Zimici ter ugrabila 20letno Kato Soddec. Vsem bodi Bog mil sodnik! — Da pa ne boste rekli, g. urednik, da vam poročam same žalostne novice, hočem zaupati vam še kaj drugega. Na god naše farne patrone je bila lepa slovesnost v cerkvi. Mladenke Marijine družbe so si nabavile novo zastavo, katero jim je slovesno blagoslovil preč. g. kano-nik Časl iz Maribora. Dal Bog jim obilo blagoslova in uspeha pod novim Marijinim praporom. — Zadnjič sem hodil po opravkih v Zimici in Jablancah ter so me razni možakarji izpraševali, zakaj ni tega in tega v našem »Slov. gospodarju« od Sv. Barbare. Ne bojte se, v bodoče boste našli iz našega kraja še več novic v našem ljubem znanem »Slov. gospodarju«. Zato poagitarajte pri sosedih in znancih ter prijateljih, da bodo število naših naročnikov na naši pošti povzdignili od 200 do 300. Saj za par kovačev lahko čitaš novice celo leto. — Dobili smo nove Mohorjeve knjige, katere se nam prav dopadejo z vsestransko vsebino, ki je poučna in zabavna.

Ljudski pravnik.

Namesto dosedanjih vprašanj in odgovorov bomo uvedli za prihodnje leto poglavje: »Ljudski pravnik«.

— — —

1. Prevzeto jamstvo. K. M. Š. p. C. Svoji uri ste dali pri urarju vstaviti novo pero, ki se je še isti dan po popravilu strgalo; po ponovnem popravilu se je isto v tretje in tudi v četrto strgalo. Popravilo ste morali trikrat plačati, čeprav je dal urar jamstvo za 1 leto. Vprašate, če morate tudi za četrto popravilo plačati kljub prevzetemu jamstvu. — Ne. Če je prevzel urar izrečno jamstvo za 1 leto, potem odgovarja za kakovost popravljenega; če se je vsled drugih vplivov pero pokvarilo, n. pr. ako se je isto strgalo vsled nestrokovnjaškega navijanja ure, potem odgovarjate sami za vsakršno strganje peresa ter morate sami trpeti stroške popravila. V slučaju pravde boste morali dokazati pri sodišču, da je urar prevzel enoletno jamstvo.

2. Sklenitev kupne pogodbe. R. J. B. Kupili ste zemljišče, katerega lastnika sta mož in žena, ga zaarali ter skoraj plačali. Vsled bolehnosti gospodarja ste pisмено napravo pogodbe odložili do ozdravljenja. Gospodar je pa tako težko bolan, da ne bo več okrevail. Vprašate, ali je veljavna kupna pogodba, ki jo napravite z ženo, ali počakate dotlej, da bo žena prevzela tudi možev delež po njegovi smrti. — Ker sta mož in žena solastnika, morate z obema napraviti kupno pogodbo dotlej, dekler sta še oba lastnika. Podpisa lastnikov-prodajalcev morata biti overovljena pri sodišču ali notarju, drugače ne morete postati zemljiškoknjižni lastnik kupljenega zemljišča. Lahko pa mož pooblasti ženo ali koga drugega, ki more potem v njegovem imenu skleniti z Vami kupno pogodbo. Svetujemo Vam, da z napravo kupne pogodbe ne odlašate, marveč isto napravite takoj. Ostalo Vam bo pa že razjasnil odvetnik ali notar, kjer boste delali pogodbo, tako tudi glede plačanja prenosnine. Lahko pa tudi notarja pokličete na dom.

3. Nekaznjiva bahavost. B. J. Z. p. K. Tožbo ste ustavili ter plačali vse stroške, sedaj pa pravi nasprotnik-sosed, da Vas je obul za

400 Din in da je zanj na sodišču pravice, za Vas pa ne. Vprašate, kaj storiti. — S tem, da ste plačali vse stroške, ste priznali upravičenost nasprotnikove zahteve. Na sodišču je za vse enaka pravica, čeprav je nož, s katerim se reže pravico, včasih bolj, včasih pa manj oster. Če se sosed baha, kakor navajate, kar lepo mirujte in se ne razburjajte ter se držite slovenskega pregovora: lepa beseda lepo mesto najde.

4. Dogovor za napravo jarka. B. J. Z. p. K. S sosedom sta se dogovorila, da bosta napravila nov jarek in sta se pisмено zavezala, da bosta delala vsak polovico. Pravite, da sosed sedaj noče delati in vprašate, če morate ves jarek sami napraviti. — Delati morate, kolikor sta se dogovorila. S sosedom bi morali sporazumno določiti začetek dela; ako ste pa že sami napravili polovico, tedaj ga lahko pozovete, naj z delom začne ter mu zagrozite, da boste sicer na njegove stroške izvršili. Nato bo pa treba te izdatke iztožiti. Poskusite z lepa. Sosesta sta, zato se pobotajta in živita lepo v slogi.

5. Dedna pravica po sestri. P. Fr. J. p. P. Vaša sestra in njen mož sta bila lastnika milijonskega premoženja. Bila sta brez otrok. Sestra Vam je večkrat pravila, da po smrti obeh pripade polovica zapuščine moževim in druga polovica pa ženinim sorodnikom. Ta delitev premoženja je bila med zakoncema dogovorjena. Isto Vam je pravil tudi svak, ki je letos umrl. Zelite zvedeti, kam se obrniti in postopati v zadevi, da bo prav. — Če ni bilo med zakoncema nobene notarske pogodbe za slučaj smrti enega, oziroma obeh zakoncev in če ni Vaša sestra, ki je preje umrla, napravila nobene oporoke, tedaj je od njene polovice šla možu polovica, njenim staršem, oziroma potomcem (bratom in sestram) druga polovica. Ker ne omenjate, da ste za svojo sestro dedovali, izgleda, da sta imela zakonca ženitovanjsko pismo, po katerem je mož postal po smrti svoje žene (Vaše sestre) edini lastnik celega premoženja. Če pa je temu tako, tedaj po smrti moža-svaka nimate nobene dedne pravice in ne morete nikogar prisiliti, da bi Vam kaj plačal. Sama obljuba, da boste dobili po smrti, še ne zadostuje, da bi v resnici kaj dosegli. Poizvedite z odvetnikom na sodišču za vsebino že-

naglimi in prehudimi udarci usode, brez obotavljanja je sledil uradniku.

Še le tedaj, ko so mu razložili na stražnici, da mora v preiskovalni zapor radi ponarejanja novcev, se je začel ustavljati z upravičenim izgovorom, da te obdolžitve ni kriv in niti mislil ni nikdar na kaj sličnega! Preiskovalni sodnik pa mu je potisnil pod nos potvorjene novce ter rekel:

»Kako si pa razlagate dejstvo, da plačujete razne potrebščine s ponarejenim denarjem?«

Mohamedov obraz se je razpotegnil v brezmejno začudenje, ki se je kmalu spremenilo v strah. Kmalu je začel uvidevati mučno zadevo in je zaupal uradniku svoje bridke doživljaje. Oči so se mu napolnile s solzami. Po preteku dobre pol ure so naznali Mohamedu uspehe preiskave v njegovi hiši. Zvedel je o najdbi čebra, v katerem je bil od kislin razjedeni baker, o katerem je sam poročal. Vrhu tega so izsledili dve polni vreči s ponarejenimi bankovci, čisto z vsem opremljeno ponarejevalnico, ki je kazala očivid-

ne znake, da je bila pred kratkem v polnem obratu.

— — —

Rama in Sita sta tekla, kakor naglo sta le mogla, po ulici navzdol. Iz daljine so ju pozdravljale ladje in lesketajoča se gladina morja. Spoznala sta jambore, dimnike in antene preko-oceanskih orjakov, ki so počivali zasidrani v luki.

Tekla in tekla sta.

Še le tedaj, ko je zagledal Rama uniformo stražnika, se ga je oprijel občutek sigurnosti in je obstal.

Ali bi se mu naj približal in mu vse razložil? Ni se mogel prav okorajžiti za ta korak. V vasi Senuyao ni bilo policistov, ni se upal nič prav zaupati tujcu. Moral je najti pot do patra, temu bi lahko vse povedal, on bi ga gotovo ne zasmehoval.

ku. Njena civilna lista znaša komaj 2000 dolarjev na mesec, a še to je za tamojnje razmere več nego preveč. Zgradila si je mično vilo in je kupila na Angleškem prvovrsten avto, s katerim obiskuje naselja na Tongatabuju. Šofira sama. Za obiske v provinco, na stotine drobnih otočkov, ima lepo jacht.

Otrok ima četvero, ki jim posveča ves prosti čas. Ljudstvo je ima zelo rado, ker je zelo pravična. Njene-ga moža, ki je pijanec, pa ne marajo.

Otočje Tonga pozna samo eno zlo in to so pogosti vulkanski potresi, ker izgine otok za otokom.

Konec sledi.

nitovanjskega pisma in za potek zapuščinske razprave po svoji sestri.

6. Obseg preživitnih pravic po smrti enega apravičenca. P. N. K. Sv. F. — Z izročilno pogodbo iz leta 1927 ste bili dolžni dajati eno tretjino pridelanega zrnja, 80 kg težko svinj, 20 kg soli itd. To ste morali dajati obema izročiteljema. Leta 1931 je eden izročiteljev umrl. Od sodišča ste prejeli sklep, da se na Vašem zemljišču izbrise služnost dosmrtnega stanovanja in realno breme prevžitka zapustnice iz izročilne pogodbe iz leta 1927. Se živemu izročitelju ste lani dali polovico izgovorjenega prevžitka, s čemur je bil ta zadovoljen, letos pa zahteva celoten prevžitek. Vprašate, kaj storiti, če morate dajati še ves prevžitek in če je polovica vsled smrti enega prevžitkarja odpadla. — Vsebinska in obseg preživitnih pravic je po navadi razviden iz izročilne pogodbe. Iz sodnega sklepa izgleda, da ni bilo določeno, da prevžitne pravice po smrti enega preidejo na drugega, tako da bi morali Vi odrajtovati celotni prevžitek. Vsled tega dajate še živemu izročitelju polovico vseh v izročilni pogodbi navedenih dajatev. Pri tem se pa ne sklicujte toliko na pisano pogodbo, marveč upoštevajte, kdo so izročitelji in kake dolžnosti imate proti njima.

Skrivnosti žuželk.

Naši predniki še niso ukrotili niti psa, ko so mravlje že redile svoje »krave« in gojile »gobek«. Davno pred človekom so čebele poznale zračenje svojih domov po načinih, ki jih danes rabimo v premogovnikih.

Stroji za leganje jajc.

Pri poskusu so neki hrošči živeli dve leti v zaprti steklenici brez druge hrane razen kožic, ki so jih odmetavali pri svojih spremembah. Čebele, mravlje, termiti, ose so v teku svojega razvoja spremenili svoje »kraljice« v stroje za leganje jajc, ki so popolnejši od vseh človeških strojev. Te kraljice se oplode le enkrat v življenju in so zato v svojem telesu razvile vrečico, v kateri ostanejo samčeve življenske klice žive. Vrečico imajo pri leganju po mili volji odprto ali zaprto in določajo tako spol in značaj potomstva, kajti iz oplojenih jajčec se izvalijo samice itd.

Voh žuželk.

Čudovit je voh mnogih žuželk. Fabre je imel samico večšč, ki se je rešila zapredka nekega majskega dne. Še isto noč je priletelo 40 samcev in jo snubilo, v teku nadaljnjih 8 dni jih je prišlo še 150, in sicer so morali prispeti iz daljave več kilometrov, kajti te večšče so v dotičnem kraju zelo redke. Fabre je skušal naval snubačev zajeziti s tem, da je samico obdal z močnimi dišavami, toda duh samice je bil močnejši in prihajali so vedno novi snubci. Še le ko je mlado samico dal v zrakotesno zaprto posodo, je prenehal dotok. Če je kakšnemu obiskovalcu odrezal tipalke, je ta tudi izgubil sposobnost, da bi našel samico, pa čeprav je bila ta samo 1 m oddaljena od nje. V tipalkah imajo namreč žuželke organe za vohanje, mikroskopično male jamice, ki so jih našteji v eni sami tipalki nekega hrošča 40.000!

Moč žuželk.

Če primerjamo moč žuželk z močjo človeka in njegovih tehniških pridobitev, moramo ugotoviti, da v marsičem zaostajamo za žuželkami. Če bi na pr. mogel kakšen skakalec doseči to, kar doseže navadna bolha v razmerju s svojo neznatnostjo, tedaj bi mu morali uspeti skoki preko nebotačnikov. Eifflov stolp, ki so ga zgradili z vsemi mogočimi stroji, ni razmeroma nič višji nego mravljišče, ki so ga postavile same nožice in čeljusti. Mravlja zmora brez napora breme, ki bi bilo, prenešeno v človeške razmere, enako teži zvrhanih tovornih vozov.

Nagon žuželk.

A nagon žuželk je še večji čudež nego njih telesna prilagoditev okolici. — Travnica leže svoja jajčeca v bližino gnezd nekkih čebel, ki žive v zemlji. Ko se izvalijo ličinke, splezajo na cvetlice, ki jih te čebele obiskujejo, in skačejo čebelar na hrbet. Na čebeli jezdi hrošček toliko časa, dokler ne izleže čebela svojega jajčeca na cvetni prah in med. Tedaj se spravi na jajčece in ga izsrka. Nato zaspi in spi več let v celici, ki jo je ukradel čebeli. Večkrat se v tem času prebudi in vsakokrat v drugačni obliki, dokler ne zleti iz gnezda kot popolna travnica in se prične vse znova. In nihče ni živalice naučil, da mora vse to tako napraviti razven temnih nagonov, ki jih je podedovala z življenjem.

Seveda tira nagon, ki je tako moder, žuželko marsikdaj v dejanja, ki se morajo nam, razumnim ljudem, videti nad vse neumna. Neka vrsta gosenic ima navado, da roma od doma in proti domu v gosji vrsti po svileni nitki, ki jo izločujejo te gosenice same. Fabre je nekoč takšen roj prisilil, da je poromal na rob okrogle posode in je potem pretrgal nitko tam, kjer je prehajala na posodo. Celo noč je goseničja vrsta romala po robu in ni našla poti ž nje. Ob zarji so bile živali vse otrple in nepremične; ko jih je solnce pogrelo, pa so se podale spet na pot po začaranem krogu — in tako so romale osem dni z ranjenimi nožicami in gladne. Še le deveti dan so pretrgale vrsto in so našle še pred nočjo pot domov. Njih vedenje je bilo po našem neumno, toda če natančno pomislimo, je vendar velika stvar v tem in dokaz za neko količino razumnosti, da so vkljub svojem tisočletnemu nagonu, ki jih je silil v neumno ravnanje, našle same po sebi rešitev.

V kraljestvu žuželk je na milijone takšnih čudežev, ki nas morajo preseščati. Tu je n. pr. zajedalstvo, pojav, da ena vrsta žuželk leže svoja jajca v

Debelli ljudje dosežajo z vestno uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice izdatno iztrebljenje črevesa brez vsakega napora. Mnoštvo evropskih poročila zdravnikov-strokovnjakov potrjujejo, da so tudi oni, ki bolujejo na ledvicah, protinu, revmatizmu, kamnih in sladkorni bolezni, zelo zadovoljni z učinkom naše »Franz Josefove« vode. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

telesu druge vrste: »deviško spočetje«, pri katerem se narodi do sto pokolenj brez oploditve po samcih, tu je n. pr. tudi sposobnost za prezimovanje, ki omogoča nekim žuželkam celo to, da spe pol stoletja in potem znova oživijo. S takšnimi primeri bi lahko nadaljevali v neskončnost.

Raznoterosti.

Prva naprava za umetni dež. Zavod za umetni dež v Leningradu je sestavil prvo aparaturo na svetu, ki more povzročiti umeten dež. Aparat je električni stroj, ki deluje pod napetostjo 75.000 voltov. Prvi poskusi so se prav dobro obnesli in že grade novo mnogo večjo napravo za napetost 200.000 voltov, katero bodo preizkušali na visoki šoli za gozdarstvo. Postavili jo bodo v visok stolp in delali umeten dež.

Pont du gard v nevarnosti. Med Nimesom in Avignonom v južni Franciji se dvigajo ponosni ostanki ene najlepših rimskih zgradb: ostanki slavnega vodovoda, ki ga je dal zgraditi rimski cesar Avgust iz obsekanega kamna brez vsake vezilne snovi, ometa ali apna. Vendar je vodovod brez posebne škode prenesel vplive stoletij posebno nad sotesko reke Gard, nad katero se boči kakor trinadstropen most. Spodnje nadstropje ima šest lokov, srednje 11, najvišje pa 36. Pred daljšim časom so začeli most uporabljati res kot most in težki tovorni vozovi drdrajo neprestano preko njega ter ga stresajo do temelja. Zgradba, ki ni bila temu namenjena, začne kazati sedaj očitne znake razpada. Že se ločujejo posamezni kvadri od nje in padajo v sotesko, inženjerji pa so izjavili, da ne bo dolgo trajalo in se bo vse skupaj zrušilo. To bi bila velika umetniška in zgodovinska izguba, zato se sliši čedalje več glasov, da bi uporabo mosta oblasti — prepovedale.

Strahovito breme. V neki hiši na Vogelweiderstrasse v Salzburgu sta živela osamljeno zakonca Osterwarsch nigg, ki nista občevala niti s sosedi. Moč, bivši uslužbenec državnih železnic, je bil vpokojenec. Njegova žena je bila že več mesecev hroma in priklenjena na bolniško posteljo. Te dni je pa možu naenkrat postalo slabo in v hipu, ko se je sklanjal nad ženino posteljo, ga je zadela kap, tako da je padel z vso težo svojega telesa na hromo ženo. Moževo truplo je ležalo ves dan kot strahotno breme na nesrečni ženi, ki se ni mogla ganiti, niti poklicati na pomoč tako glasno, da bi jo slišali sosede. Še le pozno zvečer, ko je zavladala v hiši grobna tišina, so sosede zaslišali njeno stokanje. Poklicali so rešilno postajo, ki je prepeljala truplo v mrtvašnico, vso izmučeno in od groze drhtečo ženo pa v bolnico.

Opičji samomor. Mottershead, ravnatelj zoologičnega vrta v angleškem mestu Chesterju, pripoveduje naslednje: Med svojim dolgim opazovanjem živali nisem še nikoli doživel, da bi kakšna žival izvršila namenoma samomor. Ena izmed naših opic pa je morala nekaj takšnega storiti. Gledalci so